

GROENINGHE

L. OPDEBEEK-UITGEVER-ANTWERPEN

Verscheidene historische figuren zijn onder onze jeugd en onder ons volk te onbekend: Jacob van Maerlant, Filip van Maldegem, Jan Berluut, Willem van Saeftinghe. We lieten deze personen daarom zoo getrouw mogelijk in ons verhaal optreden.

Het heerlijk gedicht « Jacob van Maerlant » van Jan van Beers bracht er ons toe, den vader der Dietsche dichteren algader ten tooneele te voeren en aan te toonen, hoe zijn woord een sterken invloed uitoefende op de Vlamingen. Hoe jammer dat weinig met zekerheid over het leven van den geleerde meegedeeld kan worden! Waarschijnlijk werd Maerlant te Damme geboren, ofschoon hij langen tijd in Holland woonde; maar zeker is het dat hij te Damme stierf en begraven werd. Als nota in ons boek gaven wij eenige bijzonderheden over zijn grafschrift.

Dikwijls hebben wij de streek bezocht, waar ons verhaal speelt en ze verdient, ook voor de jeugd, in 't bijzonder beschreven te worden. Brugge, Damme, Siuis, Lissewege, de schuur van Ter Doest, de Zwinmond (hoe gering ook), de duinenrij... 't zijn al historische plaatsen, die, meer dan lange vertoogen, grondige bewijsvoeringen, invloed kunnen uitoefenen op de herwording van ons volk. Geen dorp, geen kerk schier in 't Vrije van Brugge, of er is een vaderlandsche gebeurtenis aan verbonden.

* * *

De heer van Sysle, die door kronieken als een Leliaart, een oude vijand van het land wordt aangeduid, kozen wij als type der vuige verraders, die voor eer en goud de zijde van den verdrukker kozen.

Filip van Maldegem is zijn tegenhanger, de edelman die een duizendtal krijgsbeden aanwierf, om de zaak van zijn vorst te dienen.

't Getrouwe Maldegem. Deze naam, dien een weekblad van Maldegem voert, zal wel een herinnering zijn aan dien held. Maar hoe vele Vlamingen kennen den trouwen vaderlander?

* * *

Van 't kasteel van Sysle is niets meer over. Te Maldegem wees men ons een kasteeltje, dat een overblijfsel zou zijn van het slot der heeren van Maldegem.

Voor de waarheid hiervan durven wij niet in te staan. 't Kasteel van Male is geheel gemoderniseerd, dat van Wynendale daarentegen in den ouden trant hersteld. Dikwijls hebben wij in de streek gedwaald, waar eenmaal de Vlaamsche graven 't wild naspoorden, maar waar ook vijanden van ons gewest hun geweld uitoefenden, om 't land van Leie en Schelde aan een vreemden heerscher te brengen.

Van de abdij Ter Doest is nog de schuur over, gelijk wij hooger zegden. Dit gesticht was een afhankelijkheid van de Duinenabdij, welke in 1566 verwoest werd. De kloosterlingen vestigden zich daarna op de hoeve Ten Bogaerde, die nog bestaat (nabij Veurne). De schuur en de hoeve Ter Doest behooren thans aan het bisdom van Brugge.

* * *

In ons verhaal zingt Breydel een lied van de Kerels tegen de Ridders (na Maerlants begrafenis). Dit gedicht is van Julius De Geyter. De schepper van Keizer Karel en het rijk der Nederlanden zegt in dit werk, dat er wel een lied van de ridders tegen de kerels bestaat, maar geen van de kerels tegen de ridders. Dit laatste moet verloren geraakt zijn.

Daarom wilde hij beproeven er een te maken.

Hoe jammer, dat dergelijke liederen meestal beperkt blijven tot een bloemlezing. Waarom worden zij niet gezongen? Wij gelooven, dat ze meer invloed zouden uitoefenen op onze jeugd dan allerlei opgeschreefde vermaningen en aanspraken.

* * *

Wij hebben getracht in ons werk vooral de zeden en gewoonten van de middel-eeuwen te schetsen, zonder de eenheid van het verhaal te breken. Het uitzicht der steden, de toestand der burgers en buitenlieden, een begrafenis, een lijkmaal, iets over 't bijgeloof, over de krankzinnigenverpleging, enz.; dit alles vond hier een plaats, hopen we, zonder den gang der vertelling te stuiten. Vaderlandsche geschiedenis moet o.i. vooral de geschiedenis der beschaving zijn, doch om deze aan de jeugd te onderwijzen, is het noodzakelijk de stof boeiend, dus in verhaaltrant, te behandelen.

De draad, die door ons verhaal loopt, is waar. De historische gang is als volgt: Verovering van een gedeelte van Vlaanderen door Filips den Schoone na den slag bij Bulscamp. — Bestand. — Dood van van Maerlant. — Uitspraak van den Paus. — Herneming van den krijg door de Franschen. — Beleg van Damme. — Pogingen om de Franschen te verdrijven, o.a. door Filip van Maldegem, mislukken. — Vlaanderen veroverd. — Gwijde's bezoek aan Valois te Aardenburg. — Tocht naar Frankrijk. — De graaf en zijn volgelingen gevangen. — Reis der Fransche vorsten door Vlaanderen. — Oproer te Brugge over de belasting. — Poging der Leliaarts om Brugge te verrassen mislukt. — Toch onderwerpt de stad zich. — De Coninc gebannen maar keert terug. Hij wijkt opnieuw uit. — Du Châtillons dreigende intrede in Brugge. — Onrust, boodschap aan de bannelingen. — De Brugsche Metten. — Tocht van Gwijde van Namen en Willem van Saeftinghe door Vlaanderen. — De slag der Gulden Sporen.

Veel werd er overgelaten aan de verbeelding van den schrijver, om die feiten te verbinden. Zoo ontstond hoofdstuk 27 naar aanleiding der woorden in de Kroniek: «De Bruggelingen werden het gewaar» (namelijk, dat de Leliaarts het op hun stad gemunt hadden). Doch de denkbeeldige personen hebben wij als typen van bestaande karakters willen afteekenen. Ralph, de paria van 't platteland, evenals de oude heks, Flip en Arnold, de vurige jeugd, enz.

INHOUD

		Blz.
Hoofdstuk I.	Waarin wij kennis maken met twee flinke Vlamingen en den dood van een groot man vernemen	5
Hoofdstuk II.	Waarin wij hooren, waarom Jan Breydel ontevreden was	9
Hoofdstuk III.	Waarin Jan Breydel den rentmeester harde noten te kraken geeft	15
Hoofdstuk IV.	Waarin Jan Breydel toont, dat hij niet alleen spreken kan, maar oock handelen durft, wat echter slecht voor hem afloopt	20
Hoofdstuk V.	Waarin de schaper naar Brugge trekt en zijn leven waagt voor Breydels redding	29
Hoofdstuk VI.	Waarin wij Ralph in Breydels woning ontmoeten en kennis maken met Pieter de Coninc	34
Hoofdstuk VII.	Waarin een Klauwaart een Leliaart te woord staat	41
Hoofdstuk VIII.	Waarin monniken de gastvrijheid van den heer van Sysele inroepen	45
Hoofdstuk IX.	Waarin Breydel bezoek krijgt	49
Hoofdstuk X.	Waarin wij een kort stukje geschiedenis hooren	58
Hoofdstuk XI.	Waarin wij aan een sterfbed staan	62
Hoofdstuk XII.	Waarin wij naar Damme reizen	67
Hoofdstuk XIII.	Waarin wij van Maerlants begrafenis zien voorbijgaan	70
Hoofdstuk XIV.	Waarin wij een lijkmaal bijwonen	74
Hoofdstuk XV.	Hoe het maal gestoord werd	78
Hoofdstuk XVI.	Hoe de Klauwaarts scheidden en wat er in een taveerne gebeurde	83
Hoofdstuk XVII.	Te Rupelmonde	92

Hoofdstuk XVIII.	Waarin wij een ouden kennis weerzien	95
Hoofdstuk XIX.	Waarin voor Franschen een onaangenaam avontuur wordt voorbereid	98
Hoofdstuk XX.	De Vlaamsche kastijding	102
Hoofdstuk XXI.	Waarin we van Damme's beleg hooren	107
Hoofdstuk XXII.	Waarin wij 't stadje Aardenburg bezoeken	115
Hoofdstuk XXIII.	Waaruit de valschheid van een vorstenpaar en de edelmoedigheid van 's konings broeder duidelijk blijken	123
Hoofdstuk XXIV.	Waarin een koninklijke intocht beschreven wordt	129
Hoofdstuk XXV.	Hoe Brugge in beroering kwam	140
Hoofdstuk XXVI.	Waarin een stout plan ontworpen wordt	148
Hoofdstuk XXVII.	Waarin de uitvoering van het plan verteld wordt	151
Hoofdstuk XXVIII.	Waarin Klauwaarts tegen Leliaarts strijden	167
Hoofdstuk XXIX.	Waarin wij een heks ontmoeten	170
Hoofdstuk XXX.	Waarin belangrijk nieuws vernomen wordt	174
Hoofdstuk XXXI.	Waarin we fiere taal hooren	181
Hoofdstuk XXXII.	Waarin we allerlei nieuws vernemen	189
Hoofdstuk XXXIII.	De arme Aleida	196
Hoofdstuk XXXIV.	Het feest	199
Hoofdstuk XXXV.	De intrede van du Châtillon	204
Hoofdstuk XXXVI.	De Brugsche Metten	210
Hoofdstuk XXXVII.	Waarin we oorlogsgeruchten hooren	221
Hoofdstuk XXXVIII.	Waarin we de Klauwaarts langs den zeekant volgen	224
Hoofdstuk XXXIX.	Het Fransche leger	236
Hoofdstuk XL.	Het Vlaamsche leger	237
Hoofdstuk XLI.	De komst der Franschen	239
Hoofdstuk XLII.	Vóór den slag.	244
Hoofdstuk XLIII.	De slag der Gulden Sporen	246
Hoofdstuk XLIV.	Waarin wij van onze vrienden afscheid nemen	254
BESLUIT		260
AANHANGSEL		261

A. HANS

GROENINGHE

OF

De Slag der Gulden Sporen

Pentteekeningen van EMIEL WALRAVENS
en EDMOND VAN OFFEL

VIERDE DRUK

« Gij zult uw Vaderland
beminnen, en zijne taal
en zijnen roem. »

(H. Conscience)

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN
1944